

fortjenesten sattes ned, efterhaanden som Dygtigheden blev forøget. Jeg anerkender personlig Fagorganisationens Betydning som Led af et velordnet Produktionssamfund, men ligefrem Idealisme repræsenterer Fagforeningerne dog heller ikke, end ikke de danske, og jeg tror, at skulde man ind paa Begrebet Nivellering af Akkordfortjenesten, den maalbevidst begrænsede Arbejdsydelse, tror jeg ikke, Fagforeningerne kommer til at staa med lutter Palmer i Hænderne. I øvrigt er en Udvikling af Lønssystemet saaledes, at dette giver ogsaa Storindustriens Arbejdere større personlig Interesse i deres Arbejde, et betydningsfuldt Spørgsmaal, og jeg vil gerne have Lov til at sige baade paa det konservative Folkepartis og paa egne Vegne, at dette Spørgsmaal har vor fulde Opmærksomhed og Sympati. Vi ved, at der rundt om, ogsaa i dansk Industri, findes Forsøg paa Reformen overfor Lønningsmaaden, vi ved, at nogle af disse Reformen er strandet, andre er vellykkede; vi ved ogsaa, at dette Spørgsmaal frembyder uhyre store Vanskeligheder, Vanskeligheder, som i øvrigt forøges i samme Grad, som Fagforeninger og Statsmagt griber ind, enten det nu er med Fagforeningernes stramme Diktatur og Tendens til at skære alt over een Kam, eller det er gennem en Svækkelse af den enkeltes økonomiske Selvopholdelsesdrift, som den moderne sociale Lovgivning medfører. Overalt vil det dog staa som en første Forudsætning for en lykkelig Udvikling, at de mange nye, gode og sunde Tanker, der her er fremme, og som navnlig samler sig om Begrebet Udbyttedeling — det var ogsaa noget, den ærede foregaaende Taler var inde paa — vokser naturligt og organisk frem af det praktiske Liv. Vil man ødelægge en saadan Bevægelse, er den sikreste Vej at forsøge at tvinge den spirende Udvikling ind i Lovgivningens og Statstvangens Rammer. Jeg kan derfor kun anerkende, at den højtærede Minister, i alt Fald foreløbig, har afstaaet fra Forsøg i saa Henseende; men til Gengæld maa jeg med Bekymring konstatere, at det ærede Medlem Hr. Dahlggaard Gang paa Gang offentlig ved Møder og i Pressen har krævet en Lov om Udbyttedeling og har bebrejdet Socialministeren hans Forsømmelighed paa dette Omraade.

Den højtærede Minister gav i sin Forelæggelsestale efter de Bemærkninger, jeg her har omtalt, et historisk Rids af Produktionens Udviklingshistorie og endte med at male den moderne Tekniks sociale Konsekvenser i de mørkeste Farver. Ministeren omtalte som et Eksempel paa den forfær-

delige Specialisering en Urfabrik i Nærheden af Chicago, hvor 6 000 Arbejdere med en Arbejdstid af 8 Timer kunde fremstille 6 000 Ure. Dette Resultat blev bl. a. naaet gennem en Specialisering, hvorved en bestemt Mand, som Ministeren særlig havde iagttaget, kun havde den ene Opgave ved Hjælp af en Maskine at bore et lille Hul i en Urfjeder, og Ministeren paakaldte med Veltalenhed alles Medfølelse for denne Mand.

Ja, selvfølgelig maa et saadant Arbejde være ensformigt, og dog er jeg ikke sikker paa, at denne Mand ikke, naar han efter sine 8 Timers Arbejdstid forlader Fabrikken, er mindre træt, bedre i Stand til at nyde de Værdier, Livet nu i øvrigt har for ham, end Personalet ovre i Administrationskontorerne for slet ikke at tale om Cheferne og Ingeniørerne, som har hele Ledelsen og Risikoen, og hvis Hjerner maaske drejer rundt som hele Urværker Dag og Nat! Men selvfølgelig har en saadan Specialisering sine Skyggesider. Det være langt fra, at jeg vil underkende dette. Paa den anden Side kunde Ministeren udmærket godt have ladet falde et Ord om, at netop takket være denne specialiserede Masseproduktion kan nu selv den fattigste Mand have sit Lommeur, og uden den tekniske Udvikling vilde vore Kulturgoder jo overhovedet ikke være saa almen tilgængelige, som de er blevet.

Jeg skal nu ikke lade mig friste til at komme ind paa at gøre Teknikkens Indsats i moderne Samfundsliv og i Verdenskulturens Udvikling op. Det vilde ogsaa blive et uhyre Arbejde. For at vende tilbage til Ministerens Udtalelser, hans Forsøg paa at skabe sig Forstaaelsesjordbund for sine egne Reformen ved Paavisningen af Specialiseringens kulturfjendtlige Virkninger, da vil jeg have Lov ogsaa her at korrigere ham og følge ham paa hans Vandringer ind i Fabrikkerne. Jeg vil tage et Eksempel ikke fra Chicago, men fra noget mere nærliggende, fra København. En meget stor Virksomhed, som i øvrigt nylig er blevet beundret for sin mønstergyldige Organisation, havde Besøg af en Mand, som ganske vist ikke var Socialminister, men alligevel havde Blik for det samme, som Socialministeren havde set i Amerika. Talen faldt nemlig paa en Arbejder, der stod bøjet over et saare ensformigt Arbejde, og den besøgende spurgte da den paagældende Værkmester, hvorledes en Mand kunde holde et tilsyneladende saa sløvende Arbejde ud, hvorpaa han fik det overraskende Svar, at man ofte havde tilbudt vedkommende Arbejder en anden Akkord, en anden Beskæftigelse, men